

Lietvārds

Atkārtojums

<https://youtu.be/365Jzln1R4M>

Bum,
Kā es tev toreiz to bumbieri devu
Tu nebij` mājās.

Bum,
Kur vazājas apkārt,
Ka pie tevim nāk cilvēks ar bumbieri.

Nominatīvs kas? - bumbieris

Ģenitīvs kā? - bumbierā

Datīvs kam? - bumbieram

Akuzatīvs ko? - bumbieru

Instrumentāls ar ko? - ar bumbieri

Lokatīvs kur? - bumbier' iekšā

Vokatīvs izsaukums! - Hai, bumbier!

Lokās, lokās, lokās labi!

2x

Veido teikumus no dotajiem vārdiem! Uzraksti tos!

Pasvītro lietvārdus!

Braukt, liels, ceļš, plats, pa, mašīna

Brālis, ir, mans, fotogrāfs, labs

Nāk, asaras, smiekli, pēc

Ābeles, tālu, no, ābols, nekrist

Zaķis, būt, jauns, ziema, kažoks, balts

Pa, slēpot, mežs, es, taciņa

Lasi tekstu! Daudzpunktu vietā ievieto upju nosaukumus!

Latvijā ir daudz upju. Vidzemes skaistule ir
... ir liela un plaša upe, bet ... ir rāma un mierīga.
Ļoti skaista ir ... Kurzemē. Pavasaros ... pārplūst, tad tā kļūst liela un plata.

Lielupe veidojas, satekot ... un ...

Pededze ir ... pieteka. Abas šīs upes ir ļoti skaistas.

Noraksti tekstu un aiz katra lietvārda norādi tā dzimti!

Lielupe ir sudraba vēdekļis bagātās Zemgales rokās. Tās krāšņums slēpjas neskaitāmās pietekās. Lielupe sākas pie Bauskas. Tekot no Lietuvas, šeit sastopas Mūsa un Mēmele. Ūdeņi saplūst Zemgales līdzenumā, kas ir Latvijas maizes klēts.

Sagrupē vienskaitliniekus un daudzskaitliniekus!

Zāles, ziepes, svārki, medus, cukurs, Latvija,
ziemeļi, sviests, brokastis, durvis, rudzi, kartupeļi,
krējums, kefīrs, pusdienas, svētki, kafija, putraini,
rīsi, piens, grūbas, milti, pupas, launags.

Noraksti tekstu, iekavās norādi katra lietvārda skaitli un dzimti!

Pērses leja ir maza Sigulda. Te ir skaists, dabīgs parks abpus Pērsei, iemītas takas un pat kopti ceļi, kāpnes, laipas un tilti. Bet ir arī nepārvaramas klintis un neizejamas vietas. No Kokneses mācītājmuižas līdz Daugavai, kas būs ne vairāk kā pāris kilometru, tās kritums ir 37 metri. Viens ūdenskritums ir gandrīz divi metri augsts.

(Pēc J.Jaunsudrabiņa)

Atgādne,
Lietvārda 1. deklinācijas locīšana

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	zēn -s	N. Kas?	zēn -i
Ģ. Kā?	zēn -a	Ģ. Kā?	zēn -u
D. Kam?	zēn -am	D. Kam?	zēn -iem
A. Ko?	zēn -u	A. Ko?	zēn -us
I. Ar ko? ar	zēn -u	I. Ar ko? ar	zēn -iem
L. kur?	zēn -ā	L. kur?	zēn -os
V. –	zēn!	V. –	zēni!

Iekavās dotos lietvārdus lieto vajadzīgajā locījumā!

Paulis katru (rīts) un katru (vakars) kopā ar (tēvs) un citiem (strādnieki) brauca pāri upei uz (darbs) savā mazajā laiviņā.

Kādu (rīts) viņi pārbrauca pāri upei jaukā, lēnā (laiks), bet pēcpusdienā sākās īsta (sniegs) vētra.

«Kas lai tādā (negaiss) tiek pāri upei?» vecais Kaugurs šaubījās.

Bet Paulis un citi tikmēr ķircināja veco (vīrs), kamēr tas piekrita.

Vējš trauca slapjo (sniegs) sejā. Kaugurs vēroja (vējš) gaitu un (krasts), kuru nevarēja saskatīt. Ūdens pārklājās ar (sniegs) putru.

(pēc V. Lāča)

Atgādne!

Lietvārda 2. deklinācijas locīšana.

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	ez – is	N. Kas?	ež – i
Ģ. Kā?	ež – a	Ģ. Kā?	ež – u
D. Kam?	ez – im	D. Kam?	ež – iem
A. Ko?	ez – i	A. Ko?	ež – us
I. Ar ko?	Ar ez – i	I. Ar ko?	Ar ež – iem
L. kur?	ez – ī	L. kur?	ež – os
V. –	ez – i!	V. –	ež – i!

Daudzpunktu vietā ievieto vārdu «tornis» vajadzīgajā locījumā!

Netālu no ezera mēs ieraudzījām Uzkāpuši ..., mēs vērojām apkārtējo ainavu. No ... augšas varēja redzēt ļoti tālu. Tad mēs nokāpām no ... un gājām tālāk. ... kļuva arvien mazāks un mazāks. Pēc brīža likās, ka līdz ... ir neiedomājami tālu. Mēs iebridām ezerā un aizmirsām par Atpakaļceļā mēs atcerējāmies ... un vēlreiz uzkāpām Skats no ... uz ezeru likās brīnišķīgs.

Atgādne!

2.Deklinācijas lietvārdu izņēmumi:

ūdens, rudens, akmens, asmens, zibens un mēness.

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	akmen – s	N. Kas?	akmeņ – i
Ģ. Kā?	akmen – s	Ģ. Kā?	akmeņ – u
D. Kam?	akmen – im	D. Kam?	akmeņ – iem
A. Ko?	akmen – i	A. Ko?	akmeņ – us
I. Ar ko?	Ar akmen – i	I. Ar ko?	Ar akmeņ – iem
L. kur?	akmen – ī	L. kur?	akmeņ – os
V. –	akmeni!	V. –	akmeņi!

Izrakstiet no teksta 1. un 2. deklinācijas lietvārdus!

Norādiet to skaitli un locījumu!

Rudens ūdeņi plaši plūst

Pār lēzenām pļavām.

Te cauri caur mākoņu gravām,

Kas piepeši grūst,

Saules spozma kā straume lejas;

Un sārtojas kalni un cilvēku sejas;

Pār plašiem ūdeņiem pāri līst

Sarkans zelts.

(Rainis)

Atgādne!

3.deklinācijas lietvārdi:

Medus, ledus, klepus, alus, lietus, tirgus, vidus, apvidus, Saldus, Mikus, Edžus, Didžus

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	med – us	N. Kas?	med – i
Ģ. Kā?	med – us	Ģ. Kā?	med – u
D. Kam?	med – u	D. Kam?	med – iem
A. Ko?	med – u	A. Ko?	med – us
Ar ko?	Ar med – u	Ar ko?	Ar med – iem
L. kur?	med – ū	L. kur?	med – os
V. –	med – us!	V. –	med - i!

Raksti! Daudzpunktes vietā ievieto vārdu «tirgus» vajadzīgajā locījumā!

Mūsu pilsētas centrā ir pārdod visdažādākos produktus. Rudenī ... vienmēr ir daudz augļu. ... paviljonos var iegādāties piena, gaļas zivju produktus. ... vidū ir ēdnīca un kafejnīca. Cilvēki labprāt apmeklē, jo ...viss ir lētāks. Apkārt ... izveidoti moderni tirdzniecības kioski. ... ir mūsu pilsētas lepnums

Atgādne!

4. deklinācijas lietvārdu locīšana.

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	mās – a	N. Kas?	mās – as
Ģ. Kā?	mās – u	Ģ. Kā?	mās – u
D. Kam?	mās – ai	D. Kam?	mās – ām
A. Ko?	mās – u	A. Ko?	mās – as
Ar ko? Ar	mās – u	Ar ko? Ar	mās – ām
L. kur?	mās – ā	L. kur?	mās – ās
V. –	mās - a!	V. –	mās - as!

!!!Junga, puika, plāpa, auša, tieša, neprašā, lauva, Janka, Dauka – ir vīriešu dzimtes vārdi.

Iekavās dotos vārdus lieto vajadzīgajā skaitlī un locījumā!

Daugava tek no zilās (dūmaka) gaistoša tāluma un pašas (mūžība). Daugava nāk no tālām zemēm, no citām (tauta), savu (izteka) glabādama kā noslēpumu.

Daudzas (tauta) savu lielāko upi sauc mātes vārdā. Mums tā ir (Daugava).

Cilvēki (Daugava) krastos mituši jau pirms tūkstošiem gadu. Par (Daugava) ir neskaitāmas (teika) un nostāsti, kā arī (dziesma).

Atgādne!

6. deklinācijas lietvārdu locīšana.

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	sird – s	N. Kas?	sird – is
Ģ. Kā?	sird – s	Ģ. Kā?	sirž– u
D. Kam?	sird – ij	D. Kam?	sird – ģm
A. Ko?	sird – i	A. Ko?	sird – is
Ar ko?	Ar sird – i	Ar ko?	Ar sird – ģm
L. kur?	sird – ģ	L. kur?	sird – ģs
V. –	sird - s!	V. –	sird - is!

Atgādne!

5.deklinācijas lietvārdu locīšana.

Vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	egl – e	N. Kas?	egl – es
Ģ. Kā?	egl – es	Ģ. Kā?	egl – u
D. Kam?	egl – ei	D. Kam?	egl – ēm
A. Ko?	egl – i	A. Ko?	egl – es
Ar ko?	Ar egl – i	Ar ko?	Ar egl – ēm
L. kur?	egl – ē	L. kur?	egl – ēs
V. –	egl – e!	V. –	egl – es!

Iekavās dotos lietvārdus lieto vajadzīgajā skaitlī un locījumā!

Latvijas pērle ir (Slītere) rezervāts. Tas atrodas Baltijas jūras (piekraste). Slītere ir unikāls Baltijas jūras ģeoloģijas (vēsture) muzejs. Te var ieskatīties Baltijas jūras (pagātne). Zilo kalnu (pakāje) plešas līdzenums. Tas piesaista (piekraste) apmeklētāju skatus.

6. Deklinācijas lietvārdi:

ES	Māja	Valsts	Daba	Dzīvās radības	Daudzskaitlinieki
Uzacs	Telts	Valsts	Debess	Govs	Durvis
Acs	Krāsns	Ģints	Smilts	Zivs	Brokastis
Nāss	Plīts	Cilts	Nakts	Zoss	Cēsis
Auss	Pils	Kvīts	Birzs	Uts	Ļaudis
Balss	Kūts	vēsts	Uguns	Blakts	
Sirds	Pirts		Klints	avs	
Krūts	Rūts		dzelzs		
Žults			pāksts		
Asins			tāss		
	kārts	leceks	dakts	šalts	
	maksts	vāts	izkaps		

Daudzpunktes vietā liec atbilstošus vārdus vajadzīgajā locījumā!

Latvijas upēs ir daudz	Balss
... dzīvo mana vecmāmiņa.	Kūts
Vecmāmiņas ... ir divas	Zivs
Laukos mēs parasti kurinām	Ventspils
Netālu no mājas atrodas arī ... un	Klēts
Visapkārt skan līksmas	Pirts
	Govs

Atgriezeniskie lietvārdi.

Atgriezeniskie lietvārdi ir darināti no atgriezeniskajiem darbības vārdiem ar izskaņām – ŠANĀS (klausīties klausīšanās, skatīties – skatīšanās).

Atgriezeniskajiem lietvārdiem nav visu locījumu:

vienskaitlis		Daudzskaitlis	
N. Kas?	Sarakstīšanās	N. Kas?	Sarakstīšanās
Ģ. Kā?	Sarakstīšanās	Ģ. Kā?	Sarakstīšanos
D. Kam?	–	D. Kam?	–
A. Ko?	Sarakstīšanos	A. Ko?	Sarakstīšanās
Ar ko?	Ar Sarakstīšanos	Ar ko?	–
L. kur?	–	L. kur?	–
V. –	-	V. –	-

Sugas vārdi un ģpašvārdi.

Sugas vārdi nosauc jebkuru dzīvu būtni, priekšmetu, parādību u.tml.(suns, mamma, zivs, tētis, ezis, ledus).

Ģpašvārdi nosauc konkrētu dzīvu būtni, priekšmetu, parādību u.tml. Ģpašvārdi ir jāraksta ar lielo burtu (Jānis, Ilze, Rīga, Daugava)

Izvēlies pareizo variantu!

A	B	C
Patstāvīgs vārds	Patstāvīgs vārds	Patstāvīgs vārds
Lokāms vai nelokāms	Lokāms vai nelokāms	Lokāms vai nelokāms
Sugas vārds vai Īpašvārds	Sugas vārds vai Īpašvārds	Tiešs vai atgriezenisks
Dzimte	Dzimte	Dzimte
Skaitlis	Skaitlis	Skaitlis
Locījums	Locījums	Locījums
deklinācija	konjugācija	deklinācija